

בג"ץ 5335/00
מ. אבו עמרייה נ. קצין משטרה צבאית ראשי
תאריך הגשה: 25/07/00

בית המשפט העליון

בבית המשפט העליון

כשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

העותרים:

1. מ. אבו עמרייה

2. מ. עודה

3. המוקד להגנת הפרט

ע"י ב"כ עו"ד תמר פלג שריק,

המוקד להגנת הפרט, רח' התנאים 12, תל אביב 69209,

טל' 03-6421859, פקס' 03-7440621

נגד

המשיבים:

1. קצין משטרה צבאית ראשי

2. מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון

3. היועץ המשפטי למשלה

4. שר המשפטים

5. נציב שב"ס

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי המורה למשיבים לבוא וליתן טעם מדוע לא יכוננו, לאלתר, ועדות שחרורים לדון בשחרורם המוקדם של האסירים הביטחוניים הפלסטינים הכלואים במתקן כליאה צבאי.

בקשה לדין דחוף

העתירה עניינה מימוש של הזכות שבחוק של העותרים 1 ו-2 בהיותם אסירים ביטחוניים פלסטינים הכלואים במתקן כליאה צבאי בישראל, להישמע בפני וועדת השחרורים ולטעון לשחרורם המוקדם. בעוד הזכות ממומשת, כעניין שבשגרה, בבתי הכלא של שב"ס היא נשללת מהכלואים במתקן צה"לי. דבר קיומה של הזכות ועובדת הפרתה הנמשכת אינם שנויים במחלוקת בין הצדדים. בית המשפט הנכבד מתבקש אפוא להורות על דיון דחוף בעתירה זו.

העותרים

1. העותר מס' 1, מו אבו עמרייה, תושב ירושלים, אסיר בכלא הצבאי מגידו, נדון לחמש שנות מאסר בפועל שיסתיימו ביולי 2002. לפיכך, בחודשים הקרובים ולא יאוחר מחודש נובמבר תתגבש זכותו של מר עמרייה להופיע בפני ועדת השחרורים. מר עמרייה משמש מזה זמן מה כנציגם של כלואים ומטפל בענייניהם. לפיכך עניינו בעתירה זו הוא אישי וכללי גם יחד.
  2. העותר מס' 2, מ עודה, תושב איו"ש, כלוא במתקן הכליאה הצבאי מגידו, נעצר ביום 17.2.1997 ונדון ל-55 חודשי מאסר בפועל עד 15.5.2001. שני שלישי לתקופת מאסרו של מר עודה מלאו במחצית חודש פברואר 2000. זכותו להופיע בפני ועדת השחרורים התגבשה לקראת מועד זה. הוא אחד מ-20 האסירים המוחזקים במתקן הכליאה מגידו, אשר ביקשו מהח"מ לייצגם בפני ועדת השחרורים.
  3. העותרת מס' 3, המוקד להגנת הפרט, היא עמותה רשומה, שבין מטרותיה מתן סיוע משפטי לבני אדם, בהם תושבי השטחים הנתונים לשליטת ישראל, אשר זכויותיהם הבסיסיות קופחו בידי רשויות השלטון.
- הרקע המשפטי
4. הזכות להישמע בפני ועדת השחרורים מעוגנת בפרק ה' לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב - 1971, שכותרתו "רשיונות חופש". סעיף 28 לפרק ה' הנ"ל מפנה לסעיף 49 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, שכותרתו "שחרור אסירים לפני זמנם". בסעיף זה פורטו זכויות האסירים וסמכויות הרשות בעניין שבכותרתו.
  5. מתוקף תקנה 6(א) לתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תשכ"ז - 1967 חלות הוראות חוקים אלה על האסירים הפלסטינים המוחזקים בכלא על אסירים מהשטחים. תקנה זו קובעת: "מי שנדון והוטל עליו עונש בבית משפט צבאי, יהא עונשו ניתן לביצוע בישראל בדרך שמבצעים בישראל עונש שהוטל על ידי בית משפט..."
  6. הזכות הנ"ל, וחובת הרשויות לכוון וועדות שחרורים כדי לממשה, הוכרו ע"י הפרקליט הצבאי הראשי והיועץ המשפטי לממשלה עוד בשנים 1995 - 1996. זאת אנו למדים מהתשובות לפניות הח"מ.

7. בתשובתו מ-31.8.95 הבטיח עוזר הפצ"ר לדין בינלאומי, ש"בימים אלה מתנהלת עבודת מטה בראשות היועץ המשפטי לממשלה שעניינה הבאה בפני ועדות שחרורים (ועדות שליש) של כל אסיר הכלוא בישראל (ובהם אף תושבי איו"ש ואזח"ע). "ב-9.1.1996 כתב הפצ"ר: "... [אף] עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא כי יש להביא את עניינם של הכלואים תושבי אזח"ע ואיו"ש המוחזקים במאסר במתקני הכליאה הצבאיים בישראל, בפני ועדות שחרורים הפועלות בישראל" עם זאת "היערכות משרד המשפטים טרם נסתיימה..."

נספחים:

- המכתב לפצ"ר מ-4.8.1995, מסומן ע/1
- המכתב לפצ"ר מ-22.10.1995, מסומן ע/2
- המכתב לשר המשפטים מ-19.1.1996, מסומן ע/3;
- המכתב לפצ"ר מ-26.2.1996 מסומן ע/4
- מכתב עוזר הפצ"ר לדין בינלאומי, מיום 31.8.1995, מסומן ע/5;
- מכתב הפצ"ר, מ-9.1.1996, המסומן ע/6.

8. ב-21.10.1999 חתם המשיב 2 על צו בדבר דרכי ענישה (תיקון 10) (אזור יהודה והשומרון) (מס' 1470), התש"ס - 1999 הקובע: "תהינה לשופט משפטי של בית משפט צבאי כל הסמכויות הנתונות לשופט בישראל על פי סימן ה' לפקודת בתי הסוהר". הוראת צו זה מאפשרת להעמיד בראש ועדת שחרורים שופט משפטי צבאי.
הצו נספח לעתירה ומסומן ע/7.

הרקע העובדתי

- 9. בבתי הסוהר של שב"ס פועלות באופן סדיר ועדות השחרורים הדנות בשחרורים המוקדם של כל האסירים השפוטים הכלואים בהם, לרבות האסירים הביטחוניים הפלסטינים מירושלים ומהשטחים המוחזקים (להלן - "האסירים הפלסטינים").
- 10. ועדות שחרורים אינן פועלות, ולא פעלו מעולם, במתקני הכליאה הצבאיים בישראל בהם כלואים אסירים פלסטינים לרבות כלא מגידו.
- 11. בימים אלה מוחזקים במתקן הכליאה מגידו מאות אסירים פלסטינים ובהם שפוטים הזכאים שעניינם ידון על ועדת השחרורים.
- 12. ב-9 באפריל 2000 הגישה הח"מ למזכירות בית המשפט הצבאי בכלא מגידו בקשה לשחרורו של ג' סראחין מטעמי חולניות מתמדת, לפי סעיף 49(ד) לחוק העונשין, תשל"ז -

1977 (להלן - "הבקשה"). סראחין, הכלוא במגידו, נעצר לפני שנתיים וב-15.9.98 הוגש נגדו כתב אישום והוא נעצר עד תום ההליכים. לאחר מעצרו הוא חלה במחלה קשה, המקשה על רשויות הכלא להביאו לדיונים בבית המשפט. על כן עניינו טרם נדון. בבקשה נטען שמר סראחין סובל מחולניות מתמדת וכי בניסיונות המקרה חל עליו סעיף 49(ד) הנ"ל.

13. ממזכירות בית המשפט בכלא מגידו נאמר לח"מ הבקשה הועברה למפקד הכלא. שום תגובה לבקשה או לעצם הגשתה לא נתקבלה.

נספחת הבקשה ומסומנת ע/8.

14. בשלהי חודש מאי 2000 פנו אל הח"מ של 20 איש מאסירי כלא מגידו הזכאים שעניינם יידון בוועדת השחרורים. הם ביקשו לייצגם בפני וועדת השחרורים. הח"מ פנתה ב-31.5.00, בכתב, למזכירות בית המשפט במגידו, אשר, למיטב ידיעתה, החלה לטפל בסוגייה. עתקים נשלחו לראש ענף הדין הבינלאומי במפצ"ר אל"מ ריזנר ולנשיא בין המשפט הצבאי לערעורים אל"מ שאול גורדון. בתשובת קצינת בית המשפט מיום 4.6.00, שנמסרה מפי נשיא בית המשפט הצבאי לערעורים, נאמר, בין היתר, שבית המשפט אינו משמש הכתובת לבקשה וכי הבקשה הועברה ליועמ"ש איו"ש ולראש דבל"א להמשך הטיפול.

נספחים המכתבים ומסומנים ע/9, ע/10 - בהתאמה.

15. הח"מ פנתה, איפה, לאל"מ דניאל ריזנר, ראש ענף הדין הבינלאומי במפקדת הפרקליט הצבאי הראשי ולא"מ שלמה פוליטיס, היועץ המשפטי של המשיב 1. במכתב זה, מיום 7.6.00, הם נתבקשו להנחות את הרשויות המתאימות לקיים ללא דיחוי ועדות שחרורים לדון בשחרורם המוקדם של 20 מרשיה הנ"ל. למכתבה זה צורף המכתב שנשלח למזכירות בית המשפט במגידו (ע/10 הנ"ל).

נספח המכתב לאל"מ ריזנר ולא"מ פוליטיס ומסומן ע/11.

16. על המכתב ע/11 דלעיל השיב ביוני 2000 סגן הפרקליט הצבאי הראשי. סגן הפצ"ר אינו חולק על טענותיה העובדתיות והמשפטיות של הח"מ שהועלו במכתבה והמועלות בשם העותרים בעתירה זו.

נספח מכתבו של סגן הפצ"ר ומסומן ע/12.

גדר המחלוקת

17. המחלוקת שבין הצדדים מתמקדת בפן הביצועי.

18. לטענת העותרים, לא די בהכרה בחובה/זכות שבדין ובהודאה שאלה מופרות, ואף לא בהבעת רצון טוב לפעול כדין. על הרשות לפעול כמצוות הדין.
19. פעולה כמצוות הדין משמע, בין היתר, עמידה בלוח זמנים סביר. לא זה המצב בענייננו.
20. עניין זכותם של הפלסטינים הכלואים במתקנים הצבאיים בישראל לדין בפני וועדות השחרורים הועלה על סדר היום של הרשויות הרלוונטיות עוד בשנת 1995 אך לא בא על פתרונו עד עצם היום הזה.
21. בעניין מימושה של הזכות חלה סחבת בלתי מוסברת, בלתי מוצדקת ובלתי נסבלת, שאבק של שרירות עולה ממנה.
22. ה"סוגיות התקציביות והלוגיסטיות" הנזכרות במכתבו של אל"מ כץ לא היה בהן כדי להצדיק את הסחבת במילוי החובה שבדין.
23. במכתבו (ע/12 הנ"ל) של אל"מ כץ נאמר:
"... אנו נמצאים בשלהי עבודת המטה, וממתנים להסדרת הסמכתם של החברים השונים בוועדות השחרורים, ע"י שר המשפטים, היועמ"ש לממשלה ונציבות שב"ס, כנדרש על פי חוק. מיד לכשיוסדרו הסמכותיהם של חברי וועדות השחרורים, ייקבע המועד לתחילת פעילותן." אין בדברים אלה התחייבות ואף לא אינדיקציה למועד כינון הוועדות. נהפוך הוא. מניין הפעולות הנדרשות כתנאי לקביעת אותו מועד כמו בא להבטיח שיהיו נוסף חסר הצדקה במילוי החובה והמשך הפגיעה בזכות שבחוק.
לפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו כמבוקש בראשית עתירה זו ולאחר קבלת תשובת המשיב להפכו למוחלט.

תמר פלג שריק, עו"ד

ב"כ העותרים

תצהיר

אני הח"מ מ אבו עמרייה, ת"ז , לאחר שהוזהרתי כי עלי לאמר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת כדלקמן:

1. אני אסיר הכלוא במתקן מגידו, שפוט ל-5 שנים. תאריך שחרורי ממאסרי הוא 26.7.02.

2. המועד שבו אהיה זכאי להופיע בפני ועדת השחרורים הוא קרוב.

3. מתוקף היותי נציגם של הכלואים, ידועים לי באופן אישי מקרים רבים של הכלואים במגידו שהנם זכאים, חלקם מזה זמן רב, להופיע בפני ועדת השחרורים.

4. אף על פי שכל הכלואים בשב"ס נהנים מהזכות האמורה, לא קיימות ועדות שחרורים בכלא מגידו ואין אנו יכולים - הכלואים במגידו, הכלא הצבאי - לממש זכות זו.

(-)

אני מאשרת כי ביום 19.7.00 הופיע בפני עו"ד תמר פלג שריק, במת"כ מגידו, מר מ אבו עמרייה המוכר לי באופן אישי ואחרי שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל.

(-)

חתימת עורכת הדין